

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/2410
Toplantı Tarihi/Sayısı : 5.3.2024/43
Karar Numarası : 2024/305
Başvuran : U. C. T.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Süresiz yoksulluk nafakası uygulamasının hak ihlaline neden olduğu iddiasına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, 1989 yılından itibaren uygulanan süresiz yoksulluk nafakası uygulamasından dolayı beş milyona yakın vatandaşın mağdur olduğunu, yargılama sürecinde kusura bakılmaksızın eski eşe karşı nafaka borcu yükletilmesinin erkeği mağdur ettiğini, son yıllarda basında nafaka amaçlı evliliklerin yapıldığına dair haberlerin çıktığını, bir süre evli kalıp sonrasında erkeği aldatarak boşanma davası dahi açmadan tedbir nafakası talebinde bulunan kadınların bulunduğunu, boşanma davasının bitiminde her yıl fahiş rakamlarla nafaka artırım davalarının açıldığını, Yargıtay'ın emsal nitelikli bir kararında yoksul olan kişinin eski eşe nafaka ile yükümlü tutulamayacağını belirttiğini, buna rağmen ayrıldığı eşine nafaka borcunu ödeyemeyen birçok erkeğin hapse girdiğini, adli sicil kaydının olumsuz yönde etkilendiğini, son yıllarda kadınların çoğunluğunun süresiz yoksulluk nafakasını kendileri için erken emeklilik hakkına çevirdiğini, nafaka almak için kanunlara aykırı olarak kayıt dışı çalışan ve nafaka kesilmesin diye nikâhsız birliktelik yaşayan kadınların varlığına dair haberlerin basında çıktığını, eski eşin aldığı süresiz nafakayı, ayrılan erkekle birlikte anne babasının veya ikinci evlilik yapmışsa yeni eşinin çalışarak ödemek zorunda kaldığını, bu durumun çoğunluğun mağdur olmasına neden olduğunu, eski eşin ise haksız yere zenginleşmesine yol açtığını iddia etmekte, süresiz yoksulluk nafakası uygulamasının derhal kaldırılarak evlilik süresiyle orantılı bir şekilde süreli hale getirilmesine yönelik yasal düzenleme yapılmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yasama yetkisi" başlıklı 7'nci maddesi şöyledir:

"Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez."

4. Anayasa'nın "Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri" başlıklı 87'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

“Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; ...”

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin ilgili bentleri şöyledir:

“... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ...”

6. Mezkûr Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. ...

(...)

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

(...)

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar” başlıklı 40’inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.”

8. Mezkûr Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... yönlerinden incelenir. (...)”

9. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak,

karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Bununla birlikte başvuru, boşanma davalarında süresiz verilen yoksulluk nafakası nedeniyle beş milyona yakın erkeğin mağdur edildiği, süresiz nafaka uygulamasını kötüye kullanan kadınların bulunduğu, ayrılan erkekle birlikte anne babası veya varsa yeni eşin çalışarak süresiz nafakayı ödemek zorunda kaldığı, bu durumun eski eşin haksız yere zenginleşmesine neden olduğu iddialarıyla süresiz yoksulluk nafakası uygulamasının kaldırılarak nafakanın evlilik süresiyle sınırlı hale getirilmesine yönelik yasal düzenlemelerin yapılması talebine ilişkindir.

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 17'nci maddesinde ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişinin Kuruma başvuru yapabileceği düzenlenmiş olup, Kuruma yapılan başvurularda "doğrudan zarar görme" şartı aranmaktadır. Başvuru dilekçe ve eklerinin incelenmesinde başvuranın yoksulluk nafakası nedeniyle mağdur edildiğine dair herhangi bir bilgi, belge veya beyan bulunmadığı, dolayısıyla başvuranın zarar görme şartını sağlamadığı değerlendirilmiştir.

14. Öte yandan, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "2. Yoksulluk nafakası" başlıklı 175'inci maddesi şöyledir:

"Boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf, kusuru daha ağır olmamak koşuluyla geçimi için diğer taraftan malî gücü oranında süresiz olarak nafaka isteyebilir. Nafaka yükümlüsünün kusuru aranmaz."

15. Anayasa'nın 7'nci ve 87'nci maddelerinde; yasama yetkisinin münhasıran Türkiye Büyük Millet Meclisinin uhdesinde olduğu hükme bağlanmıştır. Bu bakımdan; kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak yasama yetkisi kapsamında kalmaktadır.

16. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 17'nci maddesinde, yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesinde de yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin Kurumun görev alanına giremeyeceği düzenlenmiştir.

17. Başvuranın iddia ve talepleri yukarıda yer alan gerekçelerle birlikte ele alındığında; başvuranın mağdur sıfatını haiz olmadığı, öte yandan başvuranın mağdur sıfatı bulursa bile başvuru konusu talebin yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu ve yasa değişikliği gerektirdiği gerekçesiyle 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci fıkrası ve dördüncü fıkrası ile mezkûr Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği Kurumumuza başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı, bu nedenle başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

5/3/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmail AYZAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye